

Valgklage fra Jonas Hofland i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024

Fra Jonas Hofland, Hvidovre, har Indenrigs- og Sundhedsministeriet modtaget vedhæftede brev af 10. juni 2024, hvori Jonas Hofland har klaget over, at Hvidovre Kommune har stillet røde blyanter til rådighed ved valghandlingen. Jonas Hofland har derudover klaget over, at de opslag, som var ophængt ved indgangen til valgstederne, og som forklarede, hvordan man korrekt afgav sin stemme, kunne skabe forvirring hos vælgerne på grund af de farver, som var anvendt på opslagene.

Klageren har i den forbindelse oplyst følgende:

"Jeg ønsker hermed at indgive en indsigelse mod kommunens beslutning om at anvende en rød blyant ved valghandlingen til Europaparlamentet. Min begrundelse for denne indsigelse er, at farven rød er værdiladet og derfor ikke neutral, hvilket kan påvirke vælgernes oplevelse af valghandlingen. I det følgende vil jeg uddybe mine synspunkter.

En valgproces skal være fuldstændig neutral og upartisk for at sikre vælgernes tillid til, at deres stemmer behandles retfærdigt og uden nogen form for påvirkning. Dette inkluderer alle aspekter af valghandlingen, herunder de redskaber, der bruges til at afgive stemmer.

Jeg forstår, at begrundelsen for at vælge en rød blyant er, at den skulle være nemmere at se, når stemmerne bliver gennemgået. Imidlertid kan jeg konstatere, at Rødovre Kommune anvender en neutral farve, sort, som også er let at se. Dette viser, at det er muligt at anvende en neutral farve uden at gå på kompromis med synligheden ved optællingen.

Farven rød er i høj grad værdiladet og associeret med bestemte politiske partier og ideologier. Hvis man beder en borger om at nævne et ord, når man siger "politik" og "rød", er det usandsynligt, at borgeren vil nævne partier som Venstre eller Konservative. Dette skyldes, at rød traditionelt forbindes med venstreorienterede partier og socialdemokratiske bevægelser. Derfor kan brugen af en rød blyant under valghandlingen opfattes som en indirekte politisk påvirkning.

Da jeg gik ind i stemmeboksen, bemærkede jeg straks, at der var valgt en rød blyant. Denne observation understøtter min bekymring om, at brugen af en rød blyant kan påvirke vælgerens perception af valghandlingen. Det er afgørende, at vælgeren føler, at hele processen er upartisk og neutral, hvilket ikke er tilfældet med en rød blyant.

Ved indgangen til valgstederne er der ophængt sedler, som oplyser vælgerne om, hvordan man korrekt afgiver sin stemme. Disse sedler forklarer eksplicit, at en korrekt afgivet stemme er markeret med grøn, mens en forkert stemme er markeret med rød. Sammenholdt med valget af en rød blyant i stemmeboksen kan dette skabe forvirring og tvivl hos vælgerne om selve valghandlingen. Når borgerne informeres om, at rød = forkert og grøn = korrekt, kan det påvirke deres opfattelse, når de står med en rød blyant i hånden. Dette kan medføre tvivl og usikkerhed om, hvorvidt de afgiver deres stemme korrekt.

På baggrund af ovenstående punkter anmoder jeg kommunen om at genoverveje valget af en rød blyant ved valghandlingen til Europaparlamentet. Jeg foreslår, at man i stedet vælger en neutral farve, såsom sort, som det er tilfældet i Rødovre Kommune, for at sikre en upartisk og neutral valghandling.”

Hvidovre Kommune har i anledning af klagen ved vedhæftede e-mail af 12. juni 2024 oplyst følgende:

”I Hvidovre kommune har vi valgt at bruge rød blyant, for at gøre krydserne mere synlige, når stemmesedlerne skal tælles op. Det er opfattelsen at dette gør det nemmere og hurtigere for de personer, der både skal tælle stemmesedlerne på valgaftenen og de personer der fintæller stemmesedlerne. Derfor har Hvidovre kommune ikke overvejelserne om at skifte farve på valgblyanterne.

Vedr. opslaget som oplyser vælgerne om, hvordan man korrekt afgiver sin stemme, henviser Hvidovre kommune til Indenrigs- og Sundhedsministeriet, da det er dem der fremsender opslaget til kommunerne.”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ved e-mail af 3. maj 2024 sendt vedhæftede opslag til kommunerne, der forklarer, hvordan man afgiver korrekt stemme. Følgende fremgik bl.a. af ministeriets e-mail til kommunerne:

”Det vil være hensigtsmæssigt, at der hænges opslag i stemmerummene, der vejleder vælgeren om, hvordan vælgeren skal bære sig ad med at stemme. Ministeriet har vedlagt et forslag til denne vejledning, som kommunen kan vælge at benytte [...]”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 25, stk. 1, i Europa-Parlamentsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024):

”§ 25. Afstemning på valgdagen og forberedelsen hertil finder sted efter reglerne i § 44 og kapitel 7 i lov om valg til Folketinget med de afvigelser, der følger af, at der ikke kan opstilles kandidater uden for partierne, jf. dog stk. 2-4.
Stk. 2-6. [...]”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 45, stk. 2, og § 48, stk. 1, i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 4 af 8. januar 2024):

”§ 45. [...]”

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen sørger for lokaler til afstemningen samt for det fornødne antal stemmerum og stemmekasser. Stemmerum skal være indrettet således, at der kan afgives stemme, uden at andre kan se, hvorledes vælgeren stemmer. Stemmerum skal være forsynet med det fornødne udstyr til stemmeafgivning. Stemmekasser skal være indrettet således, at ingen stemmeseddel kan tages ud, uden at stemmekassen åbnes. Stemmekasser skal kunne låses eller forsegles.

Stk. 3-4. [...]

[...]

§ 48. Stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede. På stemmesedlen sætter vælgeren et kryds ved et partinavn eller et kandidatnavn.

Stk. 2-3. [...]"

Af Indenrigs- og Sundhedsministeriets vejledning nr. 9106 af 28. februar 2024 om afholdelse af Europa-Parlamentsvalg søndag den 9. juni 2024 fremgår af pkt. 7.2.1 følgende om skriveredskaber ved stemmeafgivningen:

"7.2.1. Lokaler, valgborde, stemmerum, skriveredskaber og stemmekasser
[...] Kommunalbestyrelsen skal sørge for lokaler til afstemningen samt det nødvendige antal stemmerum og stemmekasser, se folketingsvalglovens § 45, stk. 2. [...]

[...]

Stemmerum og stemmekasser skal være indrettet som fastsat i folketingsvalglovens § 45, stk. 2. Der skal bl.a. være det nødvendige udstyr i hvert stemmerum for, at vælgerne kan afgive deres stemme (skriveplade og blyant eller andet egnet skriveredskab). Det fremlagte skriveredskab behøver ikke være en blyant eller en sort eller blå kuglepen, men må godt have en mere synlig farve, f.eks. rød, hvis kommunalbestyrelsen f.eks. måtte vurdere, at det vil gøre afkrydsningen tydeligere og lette stemmeoptællingen.

Det er også tilladt for vælgeren at anvende sit eget medbragte skriveredskab. Det er dog i den forbindelse vigtigt, at vælgeren vejledes om, at farven eller tykkelsen af skriveredskabet ikke må afvige så væsentligt fra gængse skriveredskaber, at stemmesedlen kan bedømmes som værende givet et særpræg, da stemmesedlen i givet fald vil være ugyldig [...]"

Valglovgivningen indeholder således ingen angivelse af, med hvilken farve skriveredskab vælgeren skal sætte sit kryds på stemmesedlen. Det er efter valglovgivningen ikke et krav, at der anvendes blyanter eller kuglepenne med en bestemt skriftfarve, f.eks. sort eller blå, i forbindelse med stemmeafgivningen, hvis det vurderes, at et skriveredskab med en anden skriftfarve, som f.eks. rød, vil lette stemmeoptællingen.

For så vidt angår spørgsmålet om farverne på det omtalte opslag, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet har sendt til kommunerne forud for valget, og som har til formål at vejlede vælgerne om korrekt stemmeafgivning, bemærker ministeriet, at de anvendte farver, grøn og rød, er anvendt, da disse farver generelt må betragtes som

sædvanlige for vejledning af borgerne om, hvad der må betragtes som korrekt henholdsvis ukorrekt adfærd m.v.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har på den baggrund ikke intentioner om at ændre farverne på opslaget ved fremtidige valg.

Hvidovre Kommunes udtalelse giver ikke Indenrigs- og Sundhedsministeriet anledning til bemærkninger.

Klageren vil herfra blive underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen

Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov